

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γνώμη επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2025

Οκτώβριος 2024

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αμερικής 11 Αθήνα 106 72, Ελλάδα

www.hfisc.gr

T: +30 211 1039600

e-mail: hfisc@hfisc.gr

Αθήνα, 7 Οκτωβρίου 2024

Γνώμη επί των μακροοικονομικών προβλέψεων του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2025

Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (ΕΔΣ), ως ανεξάρτητος δημοσιονομικός φορέας σύμφωνα με τον Ν.4270/2014, αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις, στις οποίες στηρίζεται το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2025 (ΠΚΠ 2025), και διαπιστώνει τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες.¹

Η παρούσα αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη:

- (α) Το μακροοικονομικό και δημοσιονομικό σενάριο όπως διαβιβάστηκε στο ΕΔΣ από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΕΘΟ) στις 12 Σεπτεμβρίου 2024 και τον τεχνικό διάλογο μεταξύ εμπειρογνομόνων του ΥΠΕΘΟ και του ΕΔΣ.
- (β) Τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας και των συνιστωσών δαπάνης του από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τα οποία καλύπτουν το Α' εξάμηνο του τρέχοντος έτους.²
- (γ) Τις προβλέψεις του Προγράμματος Σταθερότητας 2024 (ΠΣ 2024), καθώς και του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024 (ΚΠ 2024).^{3,4}
- (δ) Τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και προβλέψεις άλλων διεθνών και εθνικών φορέων για την εξέλιξη των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας.⁵
- (ε) Τις προβλέψεις για την εξέλιξη του ΑΕΠ με βάση τα οικονομετρικά υποδείγματα του ΕΔΣ.

Μακροοικονομικές προβλέψεις

Οι μακροοικονομικές προβλέψεις επί των οποίων στηρίζεται το ΠΚΠ 2025 ευθυγραμμίζονται με εκείνες του μεσοπρόθεσμου σχεδιασμού του ΥΠΕΘΟ. Το ΜΔΣ 2025-2028 που παρουσιάστηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2024, έχει συζητηθεί στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής και το τελικό σχέδιο θα σταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για το ΕΔΣ εξακολουθούν να ισχύουν οι παρατηρήσεις που αναπτύχθηκαν στην σχετική αξιολόγηση των μακροοικονομικών προβλέψεων και παραδοχών, στις οποίες στηρίζεται η πολυετής πορεία των καθαρών δαπανών του ΜΔΣ 2025-2028.⁶

¹ Λεπτομερής ανάλυση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων της ελληνικής οικονομίας με επιμέρους στοιχεία τεκμηρίωσης της παρούσας γνώμης θα περιληφθεί στην προσεχή εξαμηνιαία έκθεση του ΕΔΣ.

² [Ελληνική Στατιστική Αρχή, δελτίο τύπου, 6/9/2024.](#)

³ [Πρόγραμμα Σταθερότητας 2024](#)

⁴ [Κρατικός Προϋπολογισμός 2024 – Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών](#)

⁵ [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εαρινές προβλέψεις 2024](#)

⁶ [Γνώμη ΕΔΣ επί του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού-Διαρθρωτικού Σχεδίου 2024](#)

Συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες

Πρόκειται για την πρώτη γνωμοδότηση σχετικά με τον ετήσιο δημοσιονομικό σχεδιασμό της χώρας εντός του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, που τέθηκε σε ισχύ στις 30 Απριλίου 2024.⁷ Το νέο πλαίσιο βασίζεται σε ανάλυση των ιδιαίτερων κινδύνων ανά χώρα, διασφαλίζοντας τη συνεχή και εύλογη μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ. Η παρακολούθηση της δημοσιονομικής κατάστασης μιας χώρας μέλος της ΕΕ βασίζεται πλέον, κυρίως, στην εξέλιξη των καθαρών πρωτογενών δαπανών, πάντα σε συμμόρφωση με τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) της ΕΕ σχετικά με τις τιμές αναφοράς του 3% και 60% του ΑΕΠ για το έλλειμμα και το χρέος, αντίστοιχα.

Σχετικά με τη διαπίστωση εκ μέρους του ΕΔΣ της συμμόρφωσης του ΠΚΠ 2025 με τους δημοσιονομικούς κανόνες του ΣΣΑ, σημειώνεται ότι διασφαλίζεται η τήρηση της τιμής αναφοράς του 3% του ΑΕΠ για το έλλειμμα, το οποίο αναμένεται να διαμορφωθεί από 1% του ΑΕΠ το τρέχον έτος σε 0,6% του ΑΕΠ το 2025, καθώς και η εύλογη και συνεχής μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ κατά 4,6 ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης, η ονομαστική αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών για το 2024 εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να είναι σε πλήρη συμμόρφωση με τη σύσταση του Συμβουλίου (ανώτατο όριο αύξησης 2,6%).⁸ Για το 2025, η αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών αναμένεται στο 3,7%, σύμφωνα με τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις που αποτυπώνονται στο ΜΔΣ 2025-2028.⁹

Ειδικότερα, η έως τώρα εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2024 καταγράφει καλύτερη απόδοση των καθαρών εσόδων το οκτάμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2024 (+0,5%) σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού 2024 για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα (βλ. Πίνακας 1). Παράλληλα, στα θετικά της εκτέλεσης του προϋπολογισμού είναι η εξέλιξη στις πραγματοποιηθείσες δαπάνες του ΚΠ οκταμήνου του 2024, οι οποίες εμφανίζονται μειωμένες κατά 7,5% σε σχέση με τις εκτιμήσεις της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού 2024. Επιπροσθέτως, το πρωτογενές πλεόνασμα σε επίπεδο Κρατικού Προϋπολογισμού τείνει να είναι καλύτερο από τις αρχικές αλλά και τις αναθεωρημένες προβλέψεις, και σύμφωνα με τις δημοσιονομικές προβλέψεις του ΠΚΠ 2025 αναμένεται να διαμορφωθεί σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης στο 2,4% του ΑΕΠ το 2024 (έναντι πρόβλεψης 2,1% του ΑΕΠ στον ΚΠ 2024) και σε 2,5% του ΑΕΠ το 2025.

Πίνακας 1: Έσοδα - Δαπάνες Κ.Π. Αυγούστου 2024

Καθαρά Έσοδα		Δαπάνες	
Πραγματοποιήσεις Αυγούστου 2024	45.133	Πραγματοποιήσεις Αυγούστου 2024	44.089
Εκτιμήσεις ΚΠ Αυγούστου 2024	44.905	Εκτιμήσεις ΚΠ Αυγούστου 2024	47.679
Διαφορά	228	Διαφορά	-3.590
Διαφορά ως % εκτίμησης	0,5%	Διαφορά ως % εκτίμησης	-7,5%

Πηγή: Δελτίο ΚΠ Αυγούστου 2024, σε εκατ. ευρώ, σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, επεξεργασία ΕΔΣ

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024), Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024) και Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024).

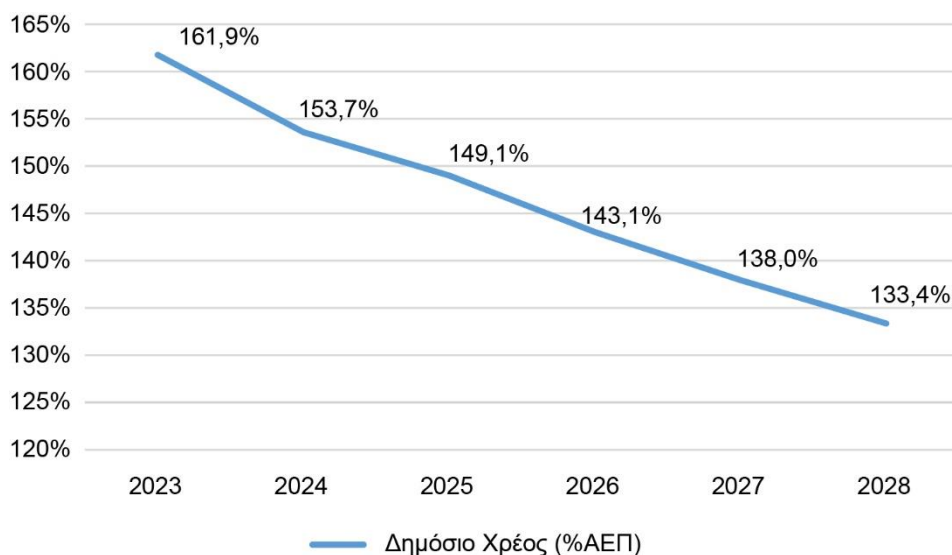
⁸ [OJ C 312, 1.9.2023](#)

⁹ Εκτενής δημοσιονομική ανάλυση θα πραγματοποιηθεί, στο πλαίσιο της κατάθεσης της Εισηγητικής Έκθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού 2025 (Νοέμβριος 2024).

Η παραπάνω βελτίωση του πρωτογενούς ισοζυγίου αντισταθμίζεται από τις υψηλότερες δαπάνες για τόκους, με αποτέλεσμα το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης να εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να είναι ελλειμματικό, παραμένοντας ωστόσο σε σημαντικό χαμηλότερο ποσοστό από το όριο το 3% του ΑΕΠ (1% του ΑΕΠ το 2024 και 0,6% του ΑΕΠ το 2025). Οι προβλέψεις αυτές δεν αποκλίνουν από τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων διεθνών οργανισμών.

Το ύψος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ για το 2024 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 153,7%, παρουσιάζοντας μείωση 8,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2023 (Διάγραμμα 1). Η μείωση αναμένεται να συνεχιστεί και για το 2025 κατά 4,6 ποσοστιαίες μονάδες, με το χρέος να εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 149,1% του ΑΕΠ. Κύριοι παράγοντες που συμβάλουν σε αυτή την ταχεία αποκλιμάκωση είναι η διατήρηση ισχυρής ονομαστικής ανάπτυξης και η σημαντική αύξηση του πρωτογενούς πλεονάσματος. Ειδικότερα, τα επόμενα χρόνια αναμένεται μια ελαφρά εξασθένηση της σημασίας της επίδρασης της σχέσης έμμεσου επιτοκίου δανεισμού και ονομαστικού ρυθμού ανάπτυξης στο λόγο χρέους προς ΑΕΠ και αύξηση της βαρύτητας στην διαμόρφωση σημαντικού πρωτογενούς πλεονάσματος. Παρά τη σημαντική αποκλιμάκωση τους χρέους τα επόμενα χρόνια, χρειάζεται διαρκή επαγρύπνηση λόγω του υψηλού επιπέδου χρέους της ελληνικής οικονομίας πάνω από τον κανόνα του ΣΣΑ της ΕΕ της τάξης του 60% του ΑΕΠ.

Διάγραμμα 1: Δημόσιο χρέος Γενικής Κυβέρνησης

Πηγή: ΥΠΕΘΟ, ΠΚΠ 2025

Κίνδυνοι – Αβεβαιότητες

Στην αντιμετώπιση τόσο των μακροοικονομικών όσο και των δημοσιονομικών προκλήσεων συντάσσονται μια σειρά παραγόντων, όπως: (α) η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και η βελτιωμένη προοπτική της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας μπορεί να οδηγήσει σε ακόμα εντονότερο ενδιαφέρον για τους ελληνικούς τίτλους και επενδυτικά σχέδια (β) μια υψηλότερη αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας μετά από επιτάχυνση της υλοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και των διαθρωτικών μεταρρυθμίσεων στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών καθώς της αγοράς εργασίας, (γ) η ταχύτερη του αναμενόμενου πτωτική πορεία του πληθωρισμού και των

επιτοκίων της ΕΚΤ, με ευεργετικές επιδράσεις στο κόστος δανεισμού, στην εμπιστοσύνη των αγορών και τελικά στην ανάπτυξη.

Οι παραπάνω προβλέψεις του ΚΠ 2025 γίνονται κάτω από πιθανούς, κυρίως εξωγενείς κινδύνους, όπως: (α) η συνεχώς αυξανόμενη γεωπολιτική αβεβαιότητα που προκαλούν οι πολεμικές συρράξεις στην Μέση Ανατολή και στην Ουκρανία, (β) η μεγαλύτερη του αναμενόμενου, επιβράδυνση των οικονομιών της Βόρειας Ευρώπης, που είναι οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Ελλάδας θα μπορούσε να περιορίσει τη δυνατότητα της χώρας να χρηματοδοτήσει τυχόν πρόσθετα μέτρα έκτακτης δημοσιονομικής στήριξης πχ λόγω της κλιματικών αλλαγών, (γ) μη αναμενόμενες δυσκολίες στην εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και στην αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.

Με βάση τα ανωτέρω, το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο υιοθετεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις που βασίζεται το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2025 και διαπιστώνει τη συμμόρφωση των δημοσιονομικών μεγεθών με τους κανόνες του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης.

Εκ μέρους του ΔΣ του ΕΔΣ

Η Πρόεδρος

Αναστασία Μιαούλη

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

